

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Анотація. Розглянуто особливості використання інформації в процесі прийняття управлінських рішень. Визначено поняття управлінського рішення та управлінської інформації. Виявлено критерії оцінки інформації та розглянуто основні етапи прийняття управлінських рішень.

Аннотация. Рассмотрены особенности использования информации в процессе принятия управленческих решений. Определены понятия управленческого решения и управленческой информации. Выведены критерии оценки информации и рассмотрены основные этапы принятия управленческих решений.

Annotation. The article is devoted to the peculiarities of the use of information in decision-making. The concepts of management decision and management information are defined. The criteria of assessment of the information and the main stages of decision-making are revealed.

Ключові слова: інформація, управлінське рішення, процес, ефективність.

Розробка управлінських рішень є одним із найбільш важливих управлінських процесів. Від ефективності управлінських рішень багато в чому залежить успіх справи, а часом і саме існування фірми. Тому дуже важливо приймати грамотні, економічно обґрунтовані управлінські рішення.

Успішне функціонування підприємств у схильному до трансформації економічному середовищі може забезпечити тільки той керівник, який оперативно стежить за змінами, використовуючи актуальну й повну інформацію, володіє методологією вироблення оптимальних управлінських рішень і вміє доводити їх до реалізації.

Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні ролі інформації в процесі прийняття управлінських рішень.

Дослідженню інформаційної складової прийняття управлінських рішень приділили увагу багато вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких: Г. Саймон, Колпаков В. М., Василенко В. А., Літвак Б. Г., Ейдельман Я. Л., Годин В. В., Селиверстова А. В. [1 – 4].

У роботі [1, с. 42] управлінське рішення (УР) розглядається як творчий акт суб'єкта управління (індивідуальної чи групової особи), що визначає програму діяльності колективу стосовно ефективного розв'язання проблеми, яка назріла, на основі знання об'єктивних законів функціонування керованої системи й аналізу інформації про її стан.

Мета управлінського рішення полягає у виборі та прийнятті правильного управлінського рішення для досягнення поставлених перед організацією цілей.

Процес прийняття рішень складається із взаємопов'язаних етапів: підготовка рішення, прийняття рішення, реалізація рішення [4].

Підготовка та реалізація управлінських впливів здійснюється уповноваженими на це керівниками на підставі аналізу інформації про ситуацію, що потребує прийняття УР. Особливо це важливо зараз, коли керівникам доводиться приймати рішення в умовах всезростаючої невизначеності, викликаній загостренням конкурентної боротьби, динамічних, прискорених змін соціально-економічних умов, лавиноподібним наростанням обсягу інформації, з урахуванням якої доводиться приймати рішення.

Для того щоб визначити, яка інформація необхідна для прийняття управлінських рішень, необхідно, перш за все, визначити, що ж таке інформація.

Поняття інформації в загальному розумінні – це дані або відомості про навколишній світ (об'єкт, процес, явище, подію), які є об'єктом перетворення (включаючи зберігання, передачу і т. д.), що використовуються для прийняття рішень, управління.

Інформація як управлінська категорія – це нові відомості, що характеризують управлінську ситуацію, що знижують рівень невизначеності відносно майбутнього, сприйняті та оцінені як корисні для вирішення тих чи інших завдань управління [5, с. 15].

Підготовка певного рішення вимагає забезпечення всебічної його інформованості, обґрунтованості. На рисунку наведено критерії, за допомогою яких оцінюється якість інформаційних матеріалів [6]:

1. Об'єктивність – це інтегральний критерій, який поєднує в собі такі часткові критерії: повнота інформації (наявність відомостей, включаючи суперечливі, які необхідні та достатні для прийняття рішення);

точність інформації (ступінь відповідності інформації оригіналу);

несуперечливість інформації (окремі частини однієї й тієї самої інформації не мають суперечити одна одній);

переконливість інформації (доведеність, достовірність інформації).

2. Лаконічність – стислість та чіткість викладення інформації (досягається за рахунок високої згорнутості інформації без втрати її необхідної повноти).

3. Актуальність – відповідність інформації об'єктивним інформаційним потребам.
4. Своєчасність – здатність задовольняти інформаційну потребу у прийнятний для виконання строк.
5. Комунікативність – властивість інформації бути зрозумілою для адресата.

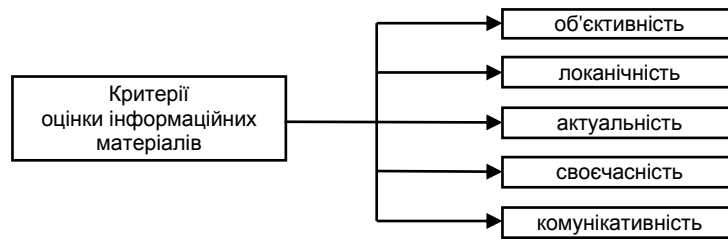

Рис. Критерії оцінки інформаційних матеріалів

Сильвесторова А. В. зазначає, що інформація є одним із основних ресурсів зростання продуктивності підприємства, оскільки саме вона дозволяє [5]:

встановлювати стратегічні цілі та завдання підприємства і використовувати можливості, що відкриваються;
 приймати обґрунтовані та своєчасні керуючі рішення;
 координувати дії розрізнених підрозділів, направляючи їх зусилля на досягнення загальних поставлених цілей.

Тому на будь-якому підприємстві організовується і систематично ведеться робота в таких основних напрямках:
 виявлення проблем та визначення інформаційних потреб;
 відбір джерел інформації;
 збір інформації;
 обробка інформації та оцінка її повноти та значущості;
 аналіз інформації та виявлення тенденцій в обраних сферах;
 розробка прогнозів і альтернатив поведінки підприємства;
 оцінка альтернатив різних дій, вибір стратегії і прийняття керуючих рішень для реалізації стратегічних планів.

Цінність одержуваної інформації залежить від точності завдання, адже правильно поставлене завдання визначає необхідність конкретної інформації для прийняття рішення.

Інформація виступає сполучною ланкою між об'єктом і суб'єктом управління, характеризуючи стан об'єкта управління в статичній та динамічній, і забезпечуючи підготовку керуючого впливу у вигляді управлінського рішення і характеристику результату його реалізації. Чим повніше й об'єктивніше інформація, тим ефективніше прийняті управлінські рішення і, отже, результати від їх реалізації. Таким чином, інформація в процесі управління є головним предметом і результатом праці керівників і спеціалістів.

Наук. керівн. Мазоренко О. В.

Література: 1. Василенко В. А. Теорія і практика розробки управлінських рішень : [навч. посібн.] / В. А. Василенко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 42 с. 2. Годин В. В. Информационное обеспечение управленческой деятельности / В. В. Годин. – М. : Высшая школа ; Мастерство, 2001. – 239 с. 3. Колпаков В. М. Теория и практика принятия управленческих решений / В. М. Колпаков. – К. : МАУП, 2007. – 274 с. 4. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури ; [пер. с англ.]. – М. : Дело, 1992. – 72 с. 5. Селиверстова А. В. Совершенствование механизма отбора информации для принятия управленческих решений : автореф. / А. В. Селиверстова. – Челябинск, 2002. – 15 с. 6. Чашина О. Ю. Новый підхід до прийняття управлінських рішень на основі концепції якості / О. Ю. Чашина // Проблеми науки. – 2003. – № 4. – С. 13–16.